

PROCEDURE BENOEMEN WETHOUDERS GEMEENTE GRONINGEN 2022

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN; gelet op artikel 35 e.v. en 170 van de Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN: de procedure voor het benoemen van wethouders gemeente Groningen 2022 vast te stellen;

Nadat kandidaat-wethouders zijn voorgedragen door hun partij volgt een procedure voor de benoeming van de kandidaten gericht op het voorkomen van ongewenste situaties in de fase vóór en na een (evt.) benoeming. Ter bescherming van de voor te dragen kandidaat en in het kader van zorg voor de politieke / bestuurlijke integriteit. Het beleid als hieronder beschreven voorziet in een dergelijke procedure. Bij de uitvoering van dit beleid wordt een nader te selecteren extern bureau betrokken. De commissie geloofsbrieven wordt in deze procedure gevormd door alle fractievoorzitters in de raad.

Procedure benoemen wethouders

Inhoudende:

1. toets benoembaarheid: zijn er juridische beletselen die benoeming onmogelijk maken?
2. oordeel van de gemeenteraad: is de kandidaat geschikt voor de beoogde wethouderspost?
3. persoonlijk risicoprofielgesprek: in kaart brengen van persoonlijke integriteitsrisico's in een strikt vertrouwelijk gesprek van de (kandidaat-) wethouder met een externe risicoanalist, met als doel het vergroten van de effectiviteit in zijn/haar functioneren als bestuurder.

fase 1. – benoemingstoets

De benoembaarheid van de kandidaat-wethouder wordt getoetst aan de hand van de criteria uit de Gemeentewet. Het gaat dan om:

- formele benoembaarheidsvereisten;
- onverenigbare functies;
- verboden handelingen.

De uitkomst van de toets is een eenduidig oordeel: de kandidaat is a) benoembaar, b) niet benoembaar of c) benoembaar onder voorwaarden -zoals het opgeven van het raadslidmaatschap of het zich vestigen binnen de gemeentegrenzen-.

fase 2. – oordeel van de raad

Voor alle onderstaande werkzaamheden: het uitvoeren van de benoemingstoets, het uitzetten van de vragenlijst en gesprek naar aanleiding van en schriftelijk verslag daarvan ten behoeve van de commissie geloofsbrieven / de raad, wordt een ter zake deskundig extern bureau ingeschakeld.

Deze stap van het proces valt in drie delen uiteen:

1. vragenlijst; een door een ter zake deskundig extern bureau uit te voeren schriftelijke vergaring van informatie aan de hand van een vragenlijst;
2. gesprek; een vertrouwelijk gesprek van dit bureau met de kandidaat;
3. verslag; een schriftelijk verslag van bevindingen van het bureau ten behoeve van de commissie geloofsbrieven n.a.v. de ingevulde vragenlijst van de kandidaat-wethouder te betrekken bij de beoordeling van de benoembaarheid.

ad 1

Het gebruik van een vragenlijst voorkomt dat kandidaten relevante zaken vergeten te vertellen én dat vergeten wordt om ernaar te vragen. Zou een kandidaat iets relevant niet melden, dan is dat achteraf eenduidig vast te stellen. In die zin gaat van de procedure een preventieve werking uit.

Een vragenlijst, overzichtelijk gerubriceerd en compleet, terwijl ook aan vereisten van zorgvuldigheid en proportionaliteit wordt voldaan.

Standaard wordt in ieder geval gevraagd naar:

- een uitgebreid curriculum vitae;
- nevenfuncties;
- eigen financiële belangen, waaronder:
bezit van een eigen onderneming;
relevant aandelenbezit, zoals bezit van aandelen in een onderneming gelieerd aan de gemeente of een aanmerkelijk belang in een onderneming (d.w.z. bezit van meer dan 5% van de aandelen);
vastgoedbezit binnen de gemeente en/of met een commercieel karakter;
grondbezit binnen de gemeente en/of met een commercieel karakter;
- verklaring omtrent het gedrag (VOG);
- strafrechtelijke veroordelingen;
- eerder afgeronde en/of nog lopende juridische geschillen waarin de kandidaat partij is;
- weet hebben van financiële belangen van partner / eerstegraads familieleden (gesloten vraagstelling*)

* de kandidaat wethouder wordt gevraagd weet te hebben van financiële belangen van partner en eerstegraads familieleden die mogelijk voor de raad een belemmering vormen voor de benoeming (denk aan bijv. grondposities, aandelen in bepaalde bedrijven).

Wordt deze vraag met ja beantwoord dan wordt dit besproken in het gesprek met het externe bureau als opsteller van de benoemingsrapportage die wordt overlegd aan de commissie onderzoek geloofsbrieven. Vermeld wordt of financiële belangen van partner of eerstegraads familieleden zijn besproken en als dit inderdaad zo is, kan vermeld worden of er maatregelen zijn getroffen waarmee de benoembaarheid niet wordt belemmerd. Daarbij kan bijv. worden aangegeven dat de burgemeester toezicht houdt op de naleving van de maatregel. Het is dan bovendien gewenst dat- vóórdat het verslag wordt voorgelegd aan de commissiegeloofsbrieven- in een

tripartiet overleg met de burgemeester, de kandidaat-wethouder en de adviseur/risicoanalist de haalbaarheid van de maatregel wordt besproken. Geeft een dergelijke afspraak de commissie geloofsbrieven aanleiding tot het stellen van vragen dan kan een toelichting worden gegeven. Een eenmaal benoemde wethouder moet alert zijn teneinde (de schijn van) belangenverstremgeling te voorkomen, omdat het toch zou kunnen zijn dat hij/zij een persoonlijk belang heeft bij een besluit i.v.m de financiële belangen van partner/eerstegraads familieleden .

ad 2

Het externe bureau voert aan de hand van de ingevulde vragenlijst een vertrouwelijk gesprek met de kandidaat-wethouder.

ad 3

Vervolgens brengt het bureau op basis van vragenlijst in combinatie met het vertrouwelijk gesprek een verslag van bevindingen uit aan de commissie geloofsbrieven (alle fractievoorzitters). Deze commissie weegt vervolgens de bevindingen en brengt hierover - mondeling- verslag uit aan de raad. De raad velst het eindoordeel.

Vanuit zijn verantwoordelijkheid als hoeder van de bestuurlijke integriteit binnen de gemeente (zoals verwoord in de Gemeentewet, art. 170) woont de burgemeester de zitting van het de commissie geloofsbrieven bij als toehoorder en proces verantwoordelijke.

Dat de burgemeester de rol van commissievoorzitter op zich neemt ligt niet voor de hand, aangezien zij/hij niet over de benoemingsbeslissing van de raad gaat en daarover dus ook lastig zou kunnen adviseren.

Belangrijk: het moet voor alle betrokkenen helder zijn dat adviseren over de geschiktheid van kandidaten buiten de opdracht van het externe adviesbureau valt. Dat oordeel wordt alleen door de raad geveld. Externen beoordelen uitsluitend de formele benoembaarheid van kandidaten, verzorgen het uitzetten en inzamelen van de vragenlijsten en het opstellen van een verslag.

fase 3. – persoonlijk risicoprofiel

Na afronding van fase 2 wordt de derde stap in de procedure gezet in de vorm van het organiseren van persoonlijke risicoprofielgesprekken voor de kandidaten.

Een risicoprofielgesprek is geen onderdeel van de selectieprocedure en vindt plaats (enige tijd) ná benoeming van de wethouder.

Strikte vertrouwelijkheid is essentieel. In een persoonlijk onderhoud van de wethouder met een externe risicoanalist worden zijn/haar specifieke integriteitsrisico's uitputtend in kaart gebracht. Vervolgens wordt de betrokkene geadviseerd over hoe deze risico's te verkleinen en beheersen. Dit gebeurt mondeling. Tot de integriteitsrisico's die aan de orde kunnen komen, behoren o.a. de schijn van belangenverstremgeling, aanvallen op de persoonlijke integriteit, onterechte of lastig onderzoekbare beschuldigingen alsmede ongewenste druk in de vorm van bedreiging of chantage. Is de bescherming op orde, dan zal de bestuurder optimaal kunnen functioneren.

Anders dan bij het gesprek in fase 2 behoort in het risicoprofielgesprek elk aspect van het professionele en persoonlijke leven van de (kandidaat-) wethouder tot de potentiële gesprekstof. In de vertrouwelijkheid van het één-op-één gesprek, wordt een 'scan' gemaakt: een uniek persoonlijk risicoprofiel.

Na het gesprek *kan* een tripartiet overleg tussen (kandidaat-)wethouder, burgemeester en risicoanalist worden georganiseerd. Dit is met name van belang als uit het

risicoprofielgesprek informatie naar voren is gekomen die voor de burgemeester in de categorie 'need to know' valt, bijvoorbeeld omdat er een rechtstreeks verband met haar/zijn portefeuille is of omdat alleen zij/hij de sleutel in handen heeft voor de oplossing van een bepaald probleem. Essentieel is dat de burgemeester niet wordt belast met informatie waar zij/hij niets mee kan aanvangen.

Belangrijk is dat informatie alleen met de burgemeester wordt gedeeld als de betrokken (kandidaat-)wethouder daar toestemming voor geeft. Zou deze garantie niet bestaan, dan zou dat een rem kunnen zetten op zijn/haar openhartigheid tegenover de risicoanalist – met alle consequenties van dien voor de kwaliteit van de advisering.

Nadat alle risicoprofielgesprekken zijn afgerond kan de risicoanalist desgewenst een terugkoppeling verzorgen in de collegevergadering en de commissie bestaande uit de raadsfractievoorzitters – op hoofdlijnen en zonder op persoonlijke details in te gaan.

Aan het begin van een nieuwe bestuursperiode voeren ook de burgemeester en de gemeentesecretaris een risicoprofielgesprek. Een dergelijke gedeelde ervaring is gedurende de hele bestuursperiode van waarde voor de manier waarop in de collegevergadering met het thema integriteit wordt omgegaan.

Van risicoprofielgesprekken worden geen schriftelijke rapportages opgesteld.

De rol van de raad wordt versterkt. De heldere drieslag binnen de procedure en het coördinerende optreden van de burgemeester dragen bij aan een solide taakopvatting van de commissie geloofsbrieven en van de raad als geheel.

Terwijl de burgemeester verantwoordelijkheid draagt voor het bevorderen van de bestuurlijke integriteit en de raad beslist over de benoeming van de wethouders, zijn en blijven de wethouders zelf verantwoordelijk voor het inperken van hun eigen kwetsbaarheden en voor het zo nodig bespreken daarvan – op verzoek of op eigen initiatief – binnen het juiste gremium, op het juiste moment. Dit geldt niet alleen rond hun benoeming, maar gedurende de hele bestuursperiode.
